

Μένης Κουμανταρέας

Ο ωραίος Λοχαγός

Ο ΩΡΑΙΟΣ ΛΟΧΑΓΟΣ

ΕΡΓΑ ΤΟΥ Μ.Κ.

✱

- 1962 ΤΑ ΜΗΧΑΝΑΚΙΑ, Φέξης, Κέδρος
1967 ΤΟ ΑΡΜΕΝΙΣΜΑ, Εστία, Κέδρος
1972 ΤΑ ΚΑΗΜΕΝΑ, Κέδρος
1975 ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ ΥΑΛΙΚΩΝ, Κέδρος, Εκδόσεις Πατάκη
1978 Η ΚΥΡΙΑ ΚΟΥΛΑ, Κέδρος, Εκδόσεις Πατάκη
1979 ΤΟ ΚΟΥΡΕΙΟ, Κέδρος
1981 ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΑΙ ΧΕΡΟΥΒΕΙΜ, Κέδρος
1982 Ο ΩΡΑΙΟΣ ΛΟΧΑΓΟΣ, Κέδρος, Εκδόσεις Πατάκη
1986 Η ΦΑΝΕΛΑ ΜΕ ΤΟ ΕΝΝΙΑ, Κέδρος
1989 ΠΛΑΝΟΔΙΟΣ ΣΑΛΠΗΓΚΤΗΣ, Κέδρος
1993 Η ΣΥΜΜΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΠΑΣ, Κέδρος
1994 ΘΥΜΑΜΑΙ ΤΗΝ ΜΑΡΙΑ, Καστανιώτης
1996 Η ΜΥΡΩΔΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕ ΚΑΝΕΙ ΝΑ ΚΛΑΙΩ, Κέδρος
1999 Η ΜΕΡΑ ΓΙΑ ΤΑ ΓΡΑΠΤΑ ΚΙ Η ΝΥΧΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΩΜΑ, Κέδρος
2001 ΔΥΟ ΦΟΡΕΣ ΕΛΛΗΝΑΣ, Κέδρος
2003 ΝΩΕ, Κέδρος
2006 Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΠΟΥ ΠΕΤΑΕΙ, Κέδρος
2008 ΤΟ SHOW ΕΙΝΑΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ, Κέδρος
2009 Σ' ΕΝΑ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΑΚΡΗ ΣΤΗΝ ΕΡΗΜΙΑ, Κέδρος
2010 ΞΕΧΑΣΜΕΝΗ ΦΡΟΥΡΑ, Καστανιώτης
2011 ΟΙ ΑΔΕΠΟΥΔΕΣ ΤΟΥ ΓΚΟΣΠΟΡΤ, Κέδρος
2013 ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΟ ΒΑΛΠΑΡΑΪΖΟ, Εκδόσεις Πατάκη
2014 Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ, Εκδόσεις Πατάκη
2015 Η ΣΕΙΡΗΝΑ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ, Εκδόσεις Πατάκη

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

- 2014 ΝΕΑΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ 1954-1960 (με τον Β. Βασιλικό), Τόπος
2019 ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΕΙΑ (με τον Β. Ραπτόπουλο), Εκδόσεις Πατάκη

Θ Ε Α Τ Ρ Ο

- 2007 ΑΛΤΙΝ, μονόπρακτο, Κέδρος

Μ Ε Τ Α Φ Ρ Α Σ Ε Ι Σ

- 1961 HERMANN HESSE, ΝΤΕΜΙΑΝ, Ηριδανός
1969 CARSON McCULLERS, Η ΜΠΑΛΑΝΤΑ ΤΟΥ ΛΥΠΗΜΜΕΝΟΥ ΚΑΦΕΝΕΙΟΥ, Κέδρος
1970 WILLIAM FAULKNER, ΚΑΘΩΣ ΨΥΧΟΡΡΑΓΩ, Κέδρος
1972 LEWIS CARROLL, ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΛΙΚΗΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ, Ερμείας
1977 GEORG BÜCHNER, ΛΕΝΤΣ, Ηριδανός
1980 HERMAN MELVILLE, ΜΠΑΡΤΛΕΜΠΥ Ο ΓΡΑΦΙΑΣ, Οδυσσεάς
1995 ERNEST HEMINGWAY, ΟΙ ΦΟΝΙΑΔΕΣ, Κέδρος
1995 EDGAR ALLAN POE, ΣΤΗ ΔΙΝΗ ΤΟΥ ΜΑΕΛΣΤΡΟΜ, Κέδρος
1996 FRANCIS SCOTT FITZGERALD, ΤΟ ΠΛΟΥΣΙΟΠΑΙΔΟ, Κέδρος
2008 CARSON McCULLERS, Η ΜΠΑΛΑΝΤΑ ΤΟΥ ΛΥΠΗΜΜΕΝΟΥ ΚΑΦΕΝΕΙΟΥ (αναθεωρημένη έκδοση), Κέδρος
2010 HERMAN MELVILLE, ΤΡΕΙΣ ΑΠΟΚΛΗΡΟΙ, Καστανιώτης
2013 LEWIS CARROLL, ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΛΙΚΗΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ (αναθεωρημένη έκδοση), Εκδόσεις Πατάκη

ΜΕΝΗΣ ΚΟΥΜΑΝΤΑΡΕΑΣ

Ο ΩΡΑΙΟΣ ΛΟΧΑΓΟΣ

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας
εφόσον αυτή προβλέπεται από τη σύμβαση

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευσή του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία
Πεζογραφία – 448

Μένης Κουμανταρέας, *Ο ωραίος λοχαγός*

Επιμέλεια έκδοσης: Αλεξάνδρα Τράντα

Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος

Επιμέλεια-διορθώσεις: Άγης Μπράτσος

Σελιδοποίηση: Κωνσταντίνος Καπένης

Φιλμ-Μοντάζ: Μαρία Ποινιού-Ρένεση

Copyright© Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη)

και Αλεξάνδρα Τράντα, Αθήνα, 2016

Πρώτη έκδοση από τις εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα, 1982

Νέα έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Δεκέμβριος 2018

Κ.Ε.Τ. Α378 Κ.Ε.Π. 931/18

ISBN 978-960-16-6728-7

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΛΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ - ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, Τ.Θ. 1213,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Στη Λιλή Κουμανταρέα

ΚΑΘΩΣ Ο ΚΑΙΡΟΣ περνά κι οι επισκέψεις μου στον κύριο Σύμβουλο αραιώνουν, μένει μια αίσθηση από χειμωνιάτικο απόγευμα προφυλαγμένο από το κρύο και τη βροχή, μέσα σε μια κάμαρη με κορνιζαρισμένα διπλώματα, πίνακες, φωτογραφίες, κειμήλια, πέτσινες πολυθρόνες γραφείου και μια στυφή γεύση από τσάι με λεμόνι. Περισσότερο από αθηναϊκό σαλόνι, θα το έλεγε κανείς αρχείο ενός δικαστικού, όπου συσσωρεύονται ιστορίες από ένα στάδιο που έδυσε –άντρες, γυναίκες, φαμίλιες, επαγγέλματα–, άπειρες περιπτώσεις που στροβιλίζονται με τη στερνή ακτίνα του ήλιου. Με θέλγουν αυτές οι ιστορίες και με τρομοκρατούν.

Καθώς αδειάζω την πρώτη κούπα του καφέ, ξέροντας ότι θα επακολουθήσει και δεύτερο φλιτζάνι, στρέφει και με ρωτά:

«Πώς πάει η υπόθεσίς σου;».

«Όπως πάντα», του αποκρίνομαι, «εκκρεμεί».

Τα μάτια του γέρου χάνονται στα κάδρα που τον περιστοιχίζουν.

«Είναι φυσικό», μουρμουρίζει. «Επόμενο που την κρατούν έτσι. Εσύ όμως», γυρνά στο μέρος μου, «επιμένεις· θέλεις και επιμένεις», και με καρφώνει με το βλέμμα.

Είναι αμφίβολο αν βλέπει εμένα. Από τότε που, πρόσφατα σχετικά, μου τον σύστησαν στο Συμβούλιο της Επικρατείας, συνταξιούχο πια, κι εκείνος με κάλεσε σπίτι του, το βλέμμα του κάθε φορά και περισσότερο έχει την τάση να στρέφεται σ' ένα μικρό κορνιζαρισμένο σκίτσο – το μόνο στολίδι στα ράφια της βιβλιοθήκης του. Είναι το πορτρέτο ενός νέου αξιωματικού με ωραία χαρακτηριστικά, αχνά πατημένα με κάρβουνο.

«Και θα επιμένω», αποκρίνομαι, «τουλάχιστον όσο αρνείσθε να μου διηγηθείτε την ιστορία που μου υποσχεθήκατε την πρώτη φορά – θυμάστε;»

Με κοιτάζει να δει ποια ήταν η πρώτη φορά.

«Και τι θα σε ωφελούσε εσένα;» ακούω τη φωνή του χωμένη μέσα στο φλιτζάνι από πορσελάνη, απ' όπου με γέριχη βουλιμία απομυζά το περιεχόμενό του. «Όλες οι υποθέσεις που πέρασαν από το Δικαστήριό μας κοινό σημείο είχαν την αδικία την οποία επεκαλούντο και κάτω από την οποία στεγάζονταν. Μα και οι δικές μας αποφάσεις, απορριπτικές ή ακυρωτικές –αδιάφορο– τον ίδιο κοινό Θεό είχαν: τον νόμο και την εφαρμογή του. Εσύ πρέπει να γνωρίζεις, είσαι ήδη παθών. Τι, λοιπόν, θα σου προσθέσει μια ακόμα ιστορία;»

Είναι φανερό ότι έχει μια έπαρση όταν αναφέρεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας, αυτό που θεωρεί δικό του δικαστήριο.

«Μα πώς», επιμένω με τη σειρά μου, «αυτή η ιστορία έγινε αφορμή να σας γνωρίσω, εξάλλου, όπως μαθαίνω, είναι μια υπόθεση που στον καιρό της έκανε πάταγο – πολλά ειπώθηκαν γι' αυτήν».

Μορφάζει.

«Μην τους πιστεύεις. Όσες υποθέσεις κάνουν πάταγο, όπως λες, στην εποχή τους, οι μεταγενέστερες εποχές είτε τις θάβουν είτε τις συγκαλύπτουν, θα έλεγε κανείς από εκδίκηση για τη λάμψη και τη σιγουριά που είχαν όσο ήσαν νέες και ενδιαφέρουσες. Το ίδιο συμβαίνει με τους ανθρώπους. Ζαρώνουν και ρυτιδώνουν», λέει με κακία. «Απορώ πώς ακόμα τον θυμούνται!» και ρίχνει πάλι μια ματιά στο μικρό κάδρο.

Πίνω μια ακόμα γουλιά και περιμένω.

«Αντιθέτως», συνεχίζει ύστερα από λίγο, «η υπόθεση στην οποία αναφέρεσαι πέρασε σχετικά άδοξα, μακριά από τις ολόφωτες αίθουσες στις οποίες μας αρέσει να δειχνόμαστε, όμως η μνήμη που της επιφυλάχτηκε είναι ζωηρότερη και διαρκέστερη από τότε που μας είχε, παρεμπιπτόντως, απασχολήσει», και ρίχνει μια ματιά στο πηλήκιό μου, που το κρατώ ακουμπισμένο στα γόνατα.

«Τότε», λέω ζωηρά, «ένας λόγος παραπάνω να μου τη διηγηθείτε».

«Αιωνίως αισιόδοξος», μου λέει στρυφνά. «Εσάς η νεότητα σας προικίζει με αιώνια πίστωση χρόνου. Ως πότε;»

«Έως ότου φθάσουμε κι εμείς στην ηλικία σας», αποκρίνομαι κι αλλάζω θέση στο πηλήκιό μου, φέροντάς το απ' το ένα γόνατο στο άλλο.

Με παρακολουθεί, ύστερα στρέφει πάλι και κοιτάζει το αχνό σκίτσο του αξιωματικού με την ατσάλκωτη στολή, τα τρία ασημένια άστρα και το πηλήκιο με το εθνόσημο που του σκιάζει τα μάτια. Το κοιτά σαν να πρόκειται από στιγμή σε στιγμή να του εμφυσήσει ζωή. Λίγο ακόμα και ο ομόβαθμός μου, το δίδυμο αδέλφι μου, θα κάνει ένα βήμα μπροστά και, βγαίνοντας από το κάδρο του, θα έρθει να καθίσει στην ίδια πέτσινη πολυθρόνα όπως κι εγώ.

«Καλά, λοιπόν», συνεχίζει ο γέρος με μια αναπάντεχα καθαρή, σχεδόν νεανική φωνή. «Εφόσον θέλεις, και αυτό επεδίωκεις στο βάθος, θα σου πω την ιστορία. Πρόσεξε όμως, σε προειδοποιώ, δεν θα είναι ευχάριστη, γι' αυτό και απέφυγα ως τώρα να σου την αφηγηθώ. Είναι η ιστορία του ωραίου Λοχαγού», μου λέει, «ας της δώσω αυτό το όνομα για να ξενοιάσω».

ΗΤΑΝ ΜΙΑ ΗΛΙΟΛΟΥΣΤΗ φθινοπωρινή μέρα του 1959. Σάββατο μεσημέρι και στον διάδρομο που διέσχιζε τον δεύτερο όροφο του κτιρίου των Παλαιών Ανακτόρων, με εκατέρωθεν τοποθετημένα τα γραφεία των δικαστών και των βοηθητικών υπηρεσιών, ένα πλήθος εκινείτο παλινδρομικά προς την έξοδο με βήμα που επέσπευδε η προοπτική του σαββατόβραδου και της επικείμενης κυριακάτικης αργίας.

Κατευθυνόμουν προς τη Γραμματεία, όταν άθελά μου παρετήρησα έναν λεπτό, υψηλό νέο, που με μεγάλους, σταθερούς διασκελισμούς ακολουθούσε κατά τα φαινόμενα την ίδια πορεία. Μου έκανε εντύπωση η σιγουριά που ανέδιδε το παρουσιαστικό του, μια κομψή στολή αξιωματικού του στρατού και το πηλήκιο άψογα φορεμένο. Είχα συνήθως την εντύπωση πως όσος κόσμος συνωστίζετο στο Μέγαρο ήσαν άνθρωποι αβέβαιοι και κάπως φοβισμένοι, πως και μόνο η αυστηρή εμφάνιση των γραφείων,

θωρακισμένων με ξύλο, σε συνδυασμό με το μάκρος των διαδρόμων, έκοβαν τα φτερά τους.

Εκείνος όμως, ο Λοχαγός –αν κρίνω από τα τρία άστρα της στολής του– ούτε κατ’ ιδέαν φαινόταν πτοημένος ή έστω συνεσταλμένος. Ο βηματισμός του επάνω στη βαθύχρωμη φαιά πλακόστρωση του διαδρόμου ήταν ορμητικός, η παρουσία του ξεχείλιζε από έναν έρωτα για τη ζωή που ήταν στην πρώτη του λάμψη. Δεν θα πρέπει να ήταν παραπάνω από είκοσι έξι, το πολύ είκοσι επτά ετών, εξαιρετικά ευσταλής και, μολονότι το πηλήκιο σκίαζε το πρόσωπό του, διέκρινα την παρουσία μιας ιδιαίτερα αρρενωπής, μαζί και δροσερής, μορφής. Δεν ξέρω, ακόμα και τώρα που σου μιλώ, πώς με την πρώτη ματιά η μορφή του Λοχαγού μού εντυπώθηκε με τέτοια ενάργεια. Ίσως να έφταιγε ο καιρός. Ζωηρές ακτίνες ήλιου διαπερνούσαν τα θαμπά τζάμια κατά μήκος του διαδρόμου και διαθλώμενες έπεφταν λοξά στα πρόσωπα των επισκεπτών, αναδεικνύοντας τις χάρες τους –αν ήσαν νέοι– και καταδικάζοντας τη μορφή τους, αν συνέβαινε να είναι μιας κάποιας ηλικίας. Θα είχα ίσως ξεχάσει τον άνθρωπο αυτόν αν ύστερα από ένα δεκάλεπτο περίπου δεν τύχαινε να στεκόμαστε και οι δυο σκυμμένοι πάνω στο ίδιο γραφείο στη Γραμματεία. Εκείνος από την εξωτερική μεριά, εγώ συνομιλώντας μέσα με τους γραφείς και υπαγορεύοντας κάποιες οδηγίες στην υπάλληλο.

Ήταν αυτή, η δεσποινίς Τισιφώνη ή Περσεφώνη –Φόνη πάντως, όπως τη φώναζαν χάριν συντομίας–, μια γυναίκα ανεξιχνίαστης ηλικίας, άβαφη και ανύπαντρη, με σουβλερή μύτη και προτεταμένο στήθος. Περισσότερο όμως στους κύκλους μας εφέρετο ως Γερουσιαστής, εξαιτίας της πλούσιας και αφράτης κόμης της, που η λευκή προς το μολυβί απόχρωσή της θύμιζε κάποιες περούκες παρωχημένων εποχών. Ίσως, ακόμα, από την τάση που είχε να συμπεριφέρεται μ' έναν άτεγκτο τρόπο στους «πελάτες» του κτιρίου, κι ας κρατούσε το πρωτόκολλο των εισερχομένων μόνο.

Πρέπει να σου εξηγήσω ότι ήμουν τότε ακόμα Πάρεδρος, έχοντας ψήφο συμβουλευτική. Οι αρχαιότεροι και ανώτεροί μου, οι Σύμβουλοι, ήσαν οι μόνοι που είχαν ψήφο αποφασιστική. Τούτοι οι τελευταίοι σπανίως κατεδέχοντο να φθάσουν ως τα γραφεία της Γραμματείας και να κατέλθουν στον πυθμένα της γραφειοκρατίας, απ' όπου συνηθέστατα άρχιζε ένας κυκεώνας από υποθέσεις. Επωφελούμενος ίσως του γεγονότος ότι ήμουν στη μέση της ιεραρχίας, αλλά και κάποιας περιέργειας σύμφυτης προς τον χαρακτήρα μου, τα μεσημέρια, όταν η δουλειά χαλάρωνε, συνήθιζα να περιφέρομαι κατά μήκος των αρχειοθετημένων φακέλων, δεμένων σταυρωτά με κορδονέτα, και, μολονότι είχα να κάνω με το πρωτόκολλο, εγώ ο ίδιος σπάζοντας τα πρωτόκολλα επόπτευα την κατάσταση, παρακο-

λουθώντας το στήθος της Φόνης να φουσκώνει περισσότερο απ' ό,τι ήδη της το εφούσκωνε η φύση.

«Λοιπόν, δεσποινίς Φόνη, τι άνεμος φυσά σήμερα;»

Ήταν μια στερεότυπη φράση που χρησιμοποιούσα για ν' ανοίξω διάλογο με τον Γερουσιαστή και να βάλω λίγο τη μύτη μου στη δουλειά της, αυτήν που θεωρούσε έργο προσωπικό και σπανίως άφηνε άλλον να υπεισέλθει.

«Μα όπως συνήθως, ο ίδιος άνεμος, κύριε Πάρεδρε», μου απεκρίθη με μια φωνή που έβγαινε μ' ένα φύσημα από τη σουβλερή της μύτη.

Είχε σίγουρα μύτη η κυρία αυτή.

Εκείνη την ημέρα φαινόταν περίφροντις και μετά βίας κατεδέχετο να μου αποτείνει τον λόγο. Η αιτία ήταν εμφανής, μία στοίβα αιτήσεων σε κόλλες αναφοράς, με κολλημένα τα παράβολα, χαρτόσημα, τέλη συζητήσεως, μεγαρόσημα, αντιγραφόσημα, συν τα τέλη Ταμείου Νομικών και Ταμείων Προνοίας, υψώνονταν απειλητικά στο καλάθι των εισερχομένων, ανακόπτοντας τις ακτίνες του ήλιου που επέλαυναν από το παράθυρο.

«Χαρά Θεού σήμερα, δεσποινίς Φόνη», της είπα με χαμόγελο. «Ο ήλιος έξω λάμπει. Θα ήταν ωραία για μια διήμερη εκδρομή, να που όλος ο κόσμος ξεσηκώθηκε».

Και πράγματι, οι πάντες έφευγαν ή ετοιμάζονταν να φύγουν.

Μα η δεσποινίς Φόνη εφάνετο απτόητη. Καθώς μάλιστα προσπαθούσε να περάσει στο πρωτόκολλο κάποιες αιτήσεις που μόλις είχαν κατατεθεί, η σκιά του επισκέπτη μας, πέφτοντας πάνω στο γραφείο, φαινόταν να διαταράσσει τη χρόνια αταραξία της.

«Ο κύριος αξιωματικός σάς αποτείνει τον λόγο», της είπα μ' ένα ύφος διαλλακτικό.

Η δεσποινίς Φόνη ρουθούνησε. Μου θύμιζε ζώα με σκυμμένους λαιμούς που, έτσι και τα διέκοπτες την ώρα της ευωχίας τους, εκείνα εμυκόντο δείχνοντας απειλητικά τα δόντια τους.

«Η ώρα είναι δύο», είπε ο Γερουσιαστής χωρίς να σηκώσει κεφάλι, «ο κύριος ας περάσει τη Δευτέρα».

Κάποια στιγμιαία απελπισία ζωγραφίστηκε στη μορφή του νεαρού Λοχαγού. Λες και η φράση αυτή να του είχε, προσωρινά, ανακόψει όλη την ορμή. Καθώς μάλιστα είχε βγάλει το πηλήκιο, διέκρινα δυο μάτια ανοιχτά γκρίζα, σε τόνους παιδικούς, που κοίταζαν αμήχανα κάτω από δυο τέλεια σχηματισμένα φρύδια. Το μέτωπό του είχε μια λευκότητα που συναντά κανείς μόνο στις κορυφές χιονισμένων βουνών και το πιγούνι του, ζωηρά προτεταμένο, τονίζε την αυτοπεποίθησή του, που έφθανε στον βαθμό του θριάμβου.

Κάτι πήγε να πει ο νεαρός αξιωματικός, να διαμαρτυρηθεί ίσως, και η δεσποινίς Φόνη ήταν έτοιμη ν' αντεπιτεθεί με την παντοδύναμη διάθεση των

γραφιάδων, όταν επενέβην –κι εγώ δεν ξέρω πώς– παίρνοντας ξαφνικά το μέρος του Λοχαγού.

«Δύο παρά τέταρτο», τη διόρθωσα σαν να της έλεγα: Μπορείτε να παραλάβετε την αίτηση του κυρίου.

Ο Γερουσιαστής ύψωσε το βλέμμα προς το μέρος μου και εν συνεχεία στράφηκε στον επισκέπτη.

Θα πρέπει να είχα έναν ζωγράφο ν' απαθανατίσει την έκφρασή της κι ελλείψει αυτού, τουλάχιστον, έναν φωτογράφο. Ενώ τα φρύδια, μαδημένα στην εντέλεια, ήσαν συνοφρυωμένα και στο άσπιλο μέτωπο της γεροντοκόρης ξεκινούσε ένα πέλαγος από ρυτίδες, ξαφνικά τα φρύδια λύθηκαν, το μέτωπο αιθρίασε.

«Ας είναι, προς χάριν του κυρίου Παρέδρου», είπε κάπως ταραγμένα και άπλωσε το χέρι της να πάρει από το δικό του χέρι την αίτηση που κρεμόταν στον αέρα.

Εκ των υστέρων σκέφτομαι πως, αν ο Γερουσιαστής είχε τελικά αρνηθεί να παραλάβει την αίτησή του, ποιος ξέρει –λέω ίσως–, ο νεαρός Λοχαγός να είχε φύγει άπρακτος, και ότι μια δεύτερη σκέψη –λέω πάλι ίσως– να τον είχε κάνει ν' αναβάλει για τη μεθεπομένη, μπορεί κι αργότερα, κι έτσι κάπως χρονίζοντας τελικά να ματαίωνε την κατάθεση της αιτήσεώς του. Τούτο σίγουρα θα τον είχε γλιτώσει.

Δεν θα είχαν περάσει παρά λίγα λεπτά της ώρας,

όταν μέσα σε μια σιωπή που μόνο το τσαλάκωμα των χαρτιών ερχόταν να διακόψει, και αφού είχε παραλάβει πια την αίτηση και την καταχωρούσε, άρχισε κάτι πάλι να μουρμουρίζει.

«Λείπουν τα τέλη συζητήσεως», βρήκε στο τέλος μια δικαιολογία να πει.

«Μα, κυρία μου...» άκουσα για πρώτη φορά τον Λοχαγό να της αποτείνει τον λόγο.

Η φωνή του ήταν το ίδιο νεανική και στιβαρή όπως το παρουσιαστικό του, λίγο πιο καμπανιστή ίσως απ' ό,τι θα ταίριαζε σ' έναν αξιωματικό, και με μια δόση ανεμελιάς, που κι εκεί η στολή δεν ταίριαζε.

«Δεσποινίς», τον διόρθωσε η γεροντοκόρη και πήρε πάλι το άκαμπτο ύφος στο οποίο μας είχε συνηθίσει.

«Το ταμείο είναι ανοικτό», θεώρησα πρόπον να παρέμβω. «Ας πάει δυο λεπτά ο κύριος Λοχαγός να πληρώσει τα τέλη».

Στεκόμουν χασομερώντας επίτηδες, λες και κάτι στη στάση αυτής της γυναίκας να με είχε ερεθίσει.

Η δεσποινίς Φόνη κάρφωσε ένα στιγμιαίο βλέμμα στον στρατιωτικό, καθώς εκείνος στεκόταν πίσω από το χώρισμα του γραφείου της. Κάτι στην έκφρασή του θα πρέπει να την αποστόμωσε πάλι. Το πρόσωπό του ανέδιδε μια τέτοια πειστικότητα και ορμή, μαζί και αθωότητα, ώστε θα μπορούσε να λυγίσει αυτό τον βράχο ή να επιφέρει ρωγμές σε

απόρθητα φρούρια – τέτοιο φρούριο ήταν και ο Γερουσιαστής μας.

«Ας πάει λοιπόν», υπεχώρησε δήθεν αδιάφορα.

Κι όπως ο Λοχαγός μ' ένα φαρδύ χαμόγελο ικανοποίησεως κατευθυνόταν ήδη προς την πόρτα, κρατώντας υπό μάλης το πηλήκίό του και με το ελεύθερο χέρι ανεμίζοντας έναν χαρτοφύλακα, είδα το βλέμμα της να τον ακολουθεί.

Τα μάτια, εκ των υστέρων, τραβήχτηκαν και κάπως ένοχα υψώθηκαν ως εμένα. «Έκανα καλά;» ήταν σαν να με ρωτούσαν. «Άριστα», ήταν σαν να της απαντούσα. Όμως αντί να κοιταζόμαστε, ξαφνικά ένιωσα ότι και οι δυο είχαμε στο βλέμμα μας τη μορφή του Λοχαγού. Λες και ο άνθρωπος αυτός να είχε ρίξει τον ίσκιο του επάνω μας – έναν ίσκιο βαρύ, που δύσκολα θα έφευγε πια.

Έβηξα ελαφρά για να σπάσω τη σιωπή, ενώ η δεσποινίς Φόνη με βλέμμα μηχανικό περιέτρεχε το περιεχόμενο της αιτήσεως.

«Περί τίνος πρόκειται;» είπα για να πω κάτι.

«Α, τίποτα σημαντικό, κύριε Πάρεδρε», μίλησε με την ένρινη φωνή της, «κάποια υπόθεσις στασιμότητας, αν πρόλαβα να δω καλά».

«Α, έτσι», έκανα, δίνοντας προσοχή σ' έναν απόηχο κελαηδισμών που έφθαναν από τον γειτονικό Κήπο. «Μα τώρα σας αφήνω», της είπα βιαστικά. «Βγάλτε τα πέρα με τον ωραίο Λοχαγό, κι έπειτα, όπως είπαμε, κατευθείαν το σακίδιο επ' ώμου και

καλή εκδρομή. Σας καλημερίζω», και βάζοντας το καπέλο μου έσπευσα προς την πόρτα.

Θα είχα διασχίσει τον μακρύ διάδρομο και κατέβει τη σκάλα φθάνοντας ως την έξοδο της λεωφόρου Βασιλίσσης Σοφίας, όταν, άξαφνα, σαν κάποια ηχώ να είχε επενεργήσει, άκουσα μες στο μυαλό μου τα ίδια μου τα λόγια να επαναλαμβάνονται: «Βγάλτε τα πέρα με τον ωραίο Λοχαγό».

Γιατί, χωρίς να το καταλάβω, είχα ήδη δώσει όνομα και χαρακτηρισμό στον ανώνυμο άνθρωπο που επί μακρό διάστημα θα μας απασχολούσε.

ΕΚΑΝΑ ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ, μήνες να ξαναδώ τον Λοχαγό. Απορροφημένος από τις τρέχουσες υποθέσεις, ούτε που είχα σκεφτεί να ρωτήσω περί της αιτήσεώς του. Στο μεταξύ μέσα στους διαδρόμους και στα γραφεία οι συζητήσεις με τους συναδέλφους έδιναν κι έπαιρναν. Ήταν, αν δεν με απατά η μνήμη, Φεβρουάριος του '60, είχαμε πέσει σε απεργία των εφημερίδων κι η αναμετάδοση των ειδήσεων από στόμα σε στόμα κυριαρχούσε. Δίκες στελεχών του ΚΚΕ, καταγγελίες εκ μέρους των Σοβιετικών, και λίγο αργότερα μια ανησυχαστική είδηση: στρατιωτικό πραξικόπημα είχε ξεσπάσει στην Τουρκία.

Ήταν μια αλκυονίδα μέρα του χειμώνα που βύθιζε το κτίριο σε θαλπωρή.

«Να που οι στρατιωτικοί σήκωσαν κεφάλι», μου είπε στην είσοδο, αφού καλημεριστήκαμε, ο Σύμβουλος Α., κουνώντας χαρακτηριστικά το δικό του ασπρισμένο κεφάλι. «Τι έχεις να πεις εσύ περί αυτού;»

«Α, φίλε μου», του είχα αποκριθεί υψώνοντας τα χέρια, «σε διαβεβαιώ, από στρατιωτικά ζητήματα δεν σκαμπάζω!»

Και χωριστήκαμε για να πάει ο καθείς στο δικό του γραφείο.

Δεν είχα προλάβει να κάνω μερικά βήματα, όταν το μάτι μου πήρε τον αξιωματικό. Έκοβε βόλτες πάνω κάτω στον διάδρομο. Με είδε κι εκείνος και μου φάνηκε σάμπως να ήθελε να μου μιλήσει. Ένα ακανόνιστο πλήθος, κλητήρες και επισκέπτες του κτιρίου, μας απομόνωνε κι έκανε δύσκολη την πρόσβαση του ενός προς τον άλλο. Εκείνος όμως με κινήσεις επιδέξιες μέσα σε δύο λεπτά με είχε πλευρίσει και χαιρετώντας με στρατιωτικά στάθηκε δίπλα μου σε στάση προσοχής.

Είχα πικρά πείρα από προηγούμενα χρόνια τού πώς οι άνθρωποι οι οποίοι προσφεύγουν στο Συμβούλιο γίνονται πιεστικοί, κοινώς τσιμπούρια, ρωτώντας συνεχώς να μάθουν περί της προσωπικής τους υποθέσεως, απασχολώντας την κατωτάτη βαθμίδα των κλητήρων, φθάνοντας ως την ανωτάτη των Συμβούλων, και αντιμετώπιζα τον άνθρωπο αυτόν με δικαιολογημένη δυσπιστία. Και πώς εγώ, ένας Πάρεδρος, θα μπορούσα ανά πάσα στιγμή να ξέρω σε ποιο στάδιο βρίσκεται η υπόθεσή του;

«Χαίρετε», του είπα. «Χαίρομαι που σας βλέπω. Πώς πάει η υπόθεσίς σας;» σπεύδοντας κατ' αυτόν τον τρόπο να προλάβω τη δική του ερώτηση.

Ένα ελαφρύ ερύθημα έβαψε τη λευκή επιδερμίδα του κι έκανε προς στιγμήν τη θεληματική και ζωηρή έκφραση των ματιών του να χάσει τη σταθερότητά της.

Ήταν φανερό πως με αντιμετώπιζε με κάποιο δέος και συστολή νεανική, αντίθετη πολύ με τη σιγουριά και την ορμή του παρουσιαστικού του.

«Δεν έχω νέα», μου είπε κομπιάζοντας, «ίσως εσείς γνωρίζετε περισσότερα από μένα».

Τον εξύγισα με το βλέμμα κι η εξέτασή μου αυτή, που βάστηξε ένα δευτερόλεπτο, στάθηκε ευνοϊκή.

«Ελάτε μαζί μου», του είπα και, ενώ κατευθυνόμουν στο γραφείο μου, ξαφνικά ανέκοψα πρώρα κι έτσι βρεθήκαμε και οι δυο βαδίζοντας προς τη Γραμματεία.

Ο περισσότερος κόσμος γύρω μας κυκλοφορούσε γραβατωμένος κι άλλοι μ' ένα πουλόβερ και γιακά ανοιχτό. Δεν ήμουν υπέρ της ελευθεριότητας στο ντύσιμο, αλλά δεν καταδίκαζα και την πρωτοβουλία όσων ενδεχομένως ήθελαν ν' απαλλαγούν από τους τύπους. Η ίδια η χειρονομία μου, σκεφτόμουν, να συνοδεύσω αυτόν τον άνθρωπο στις διατυπώσεις που όφειλε να κάνει μόνος, ήταν μια πράξις ελευθεριότητας απέναντι στη γραφειοκρατία. Κάτι που στο κάτω κάτω ταίριαζε στην από παράδοση δημοκρατική δομή του Συμβουλίου της Επικρατείας, έργο του οποίου είναι, σου θυμίζω, να

υποβάλλει τις πράξεις της εκτελεστικής εξουσίας σ' έναν δικαστικό έλεγχο από μια τρίτη και ανεξάρτητη εξουσία.

«Εδώ είναι το γραφείο της Γραμματείας», του είπα, σαν να ήθελα να του υπενθυμίσω τον τόπο που είχε πραγματοποιηθεί η πρώτη μας συνάντηση. «Εδώ θα μάθετε τη σειρά που έχει πάρει η υπόθεσίς σας στο Τμήμα του Συμβουλίου που έχει εισαχθεί και το όνομα του Εισηγητού που την ανέλαβε».

Και του εξήγησα συνοπτικά τον μηχανισμό της διαδικασίας.

Ο νέος αξιωματικός με άκουγε όλος προσοχή, με το βλέμμα καρφωμένο ίσια επάνω μου, σε σημείο που κάποια στιγμή χρειάστηκε να χαμηλώσω το δικό μου. Τα μάτια του εξέπεμπαν μια ξεχωριστή ακτινοβολία, μείγμα νεανικής αθωότητας και αυτοπεποίθησης, που ενδεχομένως θα μπορούσε να εκληφθεί και ως αλαζονεία.

Ετοιμάστηκα να τον αποχαιρετίσω παραδίδοντάς τον στις αγκάλες του Γερουσιαστή μας, που με την γκριζα περούκα της και τη σουβλερή μύτη –σαν κάποιο εξωτικό πτηνό– παραδοκούσε στο βάθος του γραφείου, όταν ο αξιωματικός αγγίζοντάς με στο μανίκι του σακακιού μου μου είπε με χαμηλή φωνή:

«Ίσως θα ήταν καλύτερα να ερχόσαστε κι εσείς μαζί μου».

Ήταν ο τόνος της φωνής του τόσο ζεστός και πειστικός, που, ανοίγοντας δρόμο μέσα στον δαί-

δαλο της Γραμματείας, τον άφησα να με ακολουθήσει.

«Εδώ», του είπα, σκύβοντας πάνω από τον Γερουσιαστή, «θα μάθουμε από τη δεσποινίδα Φόνη. Έχετε μαζί σας τον αριθμό καταθέσεως;»

Περίμενα ότι ο νέος θ' άρχιζε να ψαχουλεύει τις τσέπες του ωσότου ανασύρει κάποιο τσαλακωμένο χαρτί και ότι θα διάβαζε με κάποια δυσκολία το νούμερο. Όμως αυτός όχι. Αντιθέτως, είπε τον αριθμό ολοκάθαρα από μνήμης, αποσπώντας από τον μνημειώδη λήθαργο τον Γερουσιαστή. Κάποιος γραφιάς είχε μείνει με τη σφραγίδα του μετέωρη στον αέρα κι ένας άλλος αγνάντευε θλιβερά πίσω από τα κατάστιχά του. Είχαν μείνει όλοι τους άναυδοι να τον κοιτάζουν.

«Λοιπόν, δεσποινίς Φόνη», είπα κάπως ανυπόμονα, «όπως βλέπετε, ο κύριος περιμένει...»

Μου έριξε μια πλάγια ματιά. Ήταν η δεύτερη φορά που παρενέβαινα για το ίδιο πρόσωπο στα καθήκοντά της. Μα δεν τόλμησε να μου αντιτείνει το παραμικρό. Μάλιστα, με εξαιρετικά επιδέξιες κινήσεις ξεφύλλισε το βιβλίο της που την παρέπεμπε στον φάκελο, κι απ' τον φάκελο, λύνοντας τα κορδονέτα του, ανέσυρε ως διά μαγείας το αντίγραφο της αιτήσεως του Λοχαγού.

«Το πρωτότυπο έχει ήδη πάει στον προορισμό του», μου είπε με σφιγμένα χείλη, αγνοώντας πεισματικά τον Λοχαγό.

«Μπορώ να δω;» και της πήρα με τρόπο το αντίγραφο απ' το χέρι.

Έσκυψε πάλι στο γραφείο της, κι ενώ εμείς συνδιαλεγόμασταν χαμηλόφωνα με τον Λοχαγό, εκείνη πεισματικά κοιτούσε τα χαρτιά της. Με την άκρη του ματιού μόνο –το διαισθανόμουν παρά το έβλεπα– περιεργαζόταν τον Λοχαγό από κορυφής μέχρις ονύχων.

Είχα δει πολλούς στρατιωτικούς να μπαίνουν στα γραφεία μας και ήσαν, από τον πιο νέο και ευσταλή ως τον πιο γέρο και κοιλαρά, ντυμένοι στην τρίχα. Είχαν όλοι την ακαμψία της προέλευσής τους. Όμως ετούτος εδώ, ο Λοχαγός, χωρίς να είναι η εξαίρεση του κανόνα, τον υπερθεμάτιζε. Δεν ήταν τόσο η άψογη τσάκιση του παντελονιού, τα καφέ γυαλισμένα σκαρπίνια, ο κόμπος της χακί γραβάτας που έδενε σε τριγωνάκι, το εθνόσημο που δέσποζε στο πηλήκιο του ή τα απαστράπτοντα ασημένια άστρα στις επωμίδες, ούτε καν οι δυο πιέτες στην πλάτη του, που βάραιναν για ν' αφήσουν το ύφασμα να έχει αέρα, τονίζοντας το τριγωνικό σχήμα του κορμιού του. Και ο καλύτερος ράφτης δεν θα μπορούσε να έχει πετύχει αυτό το αποτέλεσμα αν το ίδιο το μοντέλο αρνιόταν να το φορέσει. Ήταν η χάρη, μαζί και η αυτοπεποίθηση που ξεκινούσαν από κάπου πολύ βαθιά, ίσως από την ίδια την ψυχή του νέου, οι οποίες έδιναν ομορφιά και τελικά υπόσταση στη στολή του.

Αφού έριξα μια συνοπτική ματιά στην αίτησή

του κι αφού άκουσα και τον ίδιο να μου δίνει μερικέες εξηγήσεις, τον χτύπησα στον ώμο προστατευτικά, όπως κάνει κανείς σ' ένα παιδί κάπως ζωηρότερο και πιο χαριτωμένο από τ' άλλα, υποσχόμενος ότι η υπόθεσίς του θα εξετάζετο δίκαια.

Με κοίταξε με τα λαμπερά του μάτια, στα οποία άλλο δεν μπορούσα να διακρίνω εκείνη τη στιγμή παρά ευγνωμοσύνη.

Τόσο το καλύτερο, είπα μέσα μου, ο νέος αυτός, συν τα άλλα προσόντα που διαθέτει, είναι σεμνός και ευγενικός. Όμως γιατί άραγε εκρίθη από το Στρατιωτικό Συμβούλιο στάσιμος; Η αιτιολογία που ανεφέρετο στο δικόγραφο ήταν «ζωηρός και όχι επαρκώς πειθαρχικός, επιρρεπής προς συζητήσεις», αλλά στο κάτω κάτω τούτο δεν σήμαινε τίποτα – ο άνθρωπος αυτός, για να προσφεύγει σ' εμάς, θα πρέπει να είχε βάσιμους λόγους.

Τον συνόδευσα ως την πόρτα της Γραμματείας και στάθηκα να τον δω καθώς απομακρυνόταν στον διάδρομο.

Μέσα στο πλήθος των ανθρώπων που πηγαиноέρχονταν, άλλοι περιφρόντιδες και τσαλακωμένοι και άλλοι απλώς ευπρεπείς, εκείνος βάδιζε προς την έξοδο μ' ένα παράστημα που μόνο στις παρελάσεις είχα δει, και μ' έναν αέρα αισιοδοξίας που έκανε σκόνη όλα τα προβλήματα.

Μάλιστα, είπα μέσα μου, αυτός ο άνθρωπος θα πάει μπροστά!

Όμως, καθώς επέστρεφα στα βήματά μου για ν' αποθέσω εκ νέου το δικόγραφο στα χέρια του Γερουσιαστή, συνάντησα το βλέμμα της.

Είχε παρατήσει τη δουλειά της και φαινόταν να έχει παρακολουθήσει όλα τα διαμειφθέντα με τον Λοχαγό. Είχε κάτι συγκεκαλυμμένα μοχθηρό το βλέμμα εκείνο. Πάγωσα λίγο.

«Ορίστε», της είπα επιστρέφοντάς της το έγγραφο. «Βάλτε το στη θέση του και σας παρακαλώ», δεν ξέρω πώς μου ήρθε να της πω, «ετοιμάστε μου ένα επιπλέον αντίγραφο δι' ιδίαν χρήση».

Ο Γερουσιαστής παράχωσε πάλι το χαρτί στον φάκελο κι άρχισε να δένει τα κορδονέτα του πεισματικά. Πότε πότε γύριζε προς το μέρος μου και με κοίταζε.

Στεκόμουν όρθιος και περίμενα να τελειώσει.

«Μια κοινή υπόθεση, δεν υπάρχει αμφιβολία», μου είπε εντέλει, κινώντας με υπερβολική δεξιότητα τα νήματα του φακέλου.

Υπήρχε μια απόχρωση στη φωνή της που παραβίαζε την τυπικότητα του χώρου. Ένωσα ενοχλημένος.

«Εσείς φροντίστε το ταχύτερο, σας παρακαλώ, δεσποινίς Φόννη, να λάβω το αντίγραφο».

Σαν να της έλεγα ότι όλα τ' άλλα περιττεύουν.

Μα εκείνη είχε την απάντηση έτοιμη στο στόμα της:

«Βεβαίως και δεν θα παραλείψω, κύριε Πάρεδρε».

Κι όπως στεκόμουν στην πόρτα έτοιμος να φύγω: «Στο κάτω κάτω, πρόκειται για την υπόθεση του ωραίου Λοχαγού!».

Έμεινα για λίγο να την κοιτώ, αναλογιζόμενος ότι στο εξής θα ήταν δύσκολο να μιλάμε γι' αυτή την αίτηση χωρίς το επίθετο που συνόδευε τον αιτούντα.

Έφυγα χωρίς χρονοτριβή αφήνοντάς την να σκαλίζει τα χαρτιά της.

Δεν θα είχαν περάσει παρά μερικές μέρες, όταν ένας κλητήρας χτύπησε την πόρτα του γραφείου μου. Ήταν ένας νεαρός παχύς και άτριχος, με κινήσεις θηλυπρεπείς, που άκουγε στ' όνομα Γκαμήλας, ίσως επειδή περιήρχετο τους διαδρόμους τριποδίζοντας, έτσι που όντως θύμιζε καμήλα της ερήμου. Είχα ανάψει το πρώτο τσιγάρο της ημέρας, ρεμβάζοντας από το παράθυρό μου στον Βασιλικό Κήπο – αυτόν που σήμερα ονομάζουν Εθνικό.

«Εμπρός», είπα.

«Ωραία ημέρα, κύριε Πάρεδρε», μου είπε με την ηδυπαθή φωνή του και προχώρησε προς το μέρος μου μαλθακά κρατώντας μια στοίβα δικογραφίες.

«Πράγματι», είπα αφηρημένα. «Ακούμπησέ τα εκεί», και του υπέδειξα ένα μέρος στο γραφείο.

Λύγισε όλος για ν' ακουμπήσει τα χαρτιά, αλλά δεν έλεγε να κουνήσει. Με κοίταζε σαν να μου έλεγε: «Αμαρτία δεν είναι με τέτοιο καιρό να καθόμαστε μέσα;».

«Εντάξει, σ' ευχαριστώ», είπα, δίνοντάς του να

καταλάβει ότι η περαιτέρω παρουσία του δεν συνέβαλλε στην ευχαρίστηση του πρωινού μου τσιγάρου.

«Μάλιστα, κύριε Πάρεδρε», και οπισθοχωρώντας, με κινήσεις λικνιστικές, έφυγε το ίδιο αργά, αφήνοντας την πόρτα μισάνοιχτη.

«Την πόρτα», του φώναξα από μακριά.

Έσβησα το τσιγάρο και από τον σωρό των εγγράφων πήρα στην τύχη την πρώτη δικογραφία.

Είχα αρχίσει να τη διαβάζω, όταν το όνομα του αιτούντος ήχησε περίεργα στ' αυτιά μου. Λες και δεν μου ήταν τελείως άγνωστο, σαν να επρόκειτο για κάποιον παλιό φίλο ή γνωστό, ή το όνομα κάποιου που μου είχε εντυπωθεί. Περίεργος προχώρησα στην ανάγνωση, όταν κάποια στιγμή αντελήφθη ότι είχα να κάνω με την αίτηση ενός στρατιωτικού. Αυτόματα γύρισα πίσω να δω ξανά το όνομα. Δεν υπήρχε η παραμικρή αμφιβολία. Ήταν η αίτηση του Λοχαγού.

Έμεινα για μια στιγμή με το έγγραφο μετέωρο ανά χείρας. Κοίταξε σύμπτωση, είπα μέσα μου, κι αμέσως ο νους μου πέταξε στον αξιωματικό. Επανάφερα τη μορφή στη μνήμη μου, μαζί και το παράστημά του. Ήταν από τους ανθρώπους που δεν σε άφηναν εύκολα να τους ξεχάσεις. Φαντάσου να το ήξερε, σκέφτηκα και προσπάθησα να πλάσω στη φαντασία μου την αντίδρασή του. Σίγουρα, συλλογίστηκα, ανίδεος των πραγμάτων και ενθουσιώδης καθώς είναι, δεν αποκλείεται να του περνούσε από το μυαλό ότι

επεδίωξα ν' αναλάβω την υπόθεσή του – ανοησίες..., είπα την ίδια στιγμή και στρώθηκα στη δουλειά.

Από το παράθυρο του Κήπου ζωηροί κελαηδησμοί με πολιορκούσαν.

Έκτοτε τα πρωινά στο γραφείο, μα και πολλές φορές τα βράδια σπίτι μου, ανάμεσα στις άλλες υποθέσεις, μελετούσα και τον φάκελο του Λοχαγού. Προσπαθούσα να εννοήσω τους λόγους για τους οποίους η Διοίκηση τον είχε κρίνει στάσιμο και βασάνιζα το μυαλό μου. Κάτι σ' αυτό το «ζωηρός και όχι επαρκώς πειθαρχικός» δεν με έπειθε επαρκώς. Κι αυτή η «τάση προς συζητήσεις», κι αυτή δεν την καταλάβαινα. Όλοι μας έχουμε την τάση να συζητούμε. Τούτο είναι συνέπεια του ρόλου που επιτελούμε ως κοινωνικά όντα. Δεν έβρισκα σε τι αυτό θα μπορούσε να μειώνει τον Λοχαγό. Αυτές και άλλες απορίες μου δημιουργούσε ο φάκελος. Ήμουν έτοιμος να γράψω στη μονάδα του ζητώντας συμπληρωματικά στοιχεία – και όμως, δεν θα είχαν περάσει παρά λίγες μέρες, όταν δέχτηκα την επίσκεψή του στο γραφείο μου.

Πώς είχε προλάβει να μάθει ότι είχα ορισθεί Εισηγητής της υποθέσεώς του; Μυστήριο. Πάντως, στεκόταν όρθιος εμπρός στο γραφείο μου και μου χαμογελούσε θριαμβευτικά. Ήταν σαν να μου έλεγε: «Το ήξερα από την πρώτη στιγμή, ήμουν βέβαιος», κοιτώντας με αφοπλιστικά με τα ολόφωτα μάτια του – όπως περίπου τώρα εσύ.